

VIRTSAN IRTOSOLUTUTKIMUS

U-Syto, 4078

Tiedustelut: Tekniset ohjeet: Patologian laboratorio, Sytologian tekniikka, puh. 044-7113486, Patologian laboratorio, näytteiden vastaanotto puh. 044-7113482

Yhteyshenkilöt: Patologian erikoislääkäri Essi Ikonen (puh. 044-7113474, essi.ikonen@kuh.fi) ja osastonylilääkäri Vesa Kärjä (puh. 044-7113471, vesa.karja@kuh.fi).

Indikaatio: Virtsateiden kasvainten osoittaminen ja seuranta sekä tulehduksien diagnostiikka.

HUOMIOITAVAA!

Kasvainepäilyissä tutkimuksen herkkyys on oletettavasti parempi, jos otetaan erilliset näytteet kolmena peräkkäisenä päivänä. Aiemmin todetun kasvaimen seurantaan katsotaan riittäväksi kertanäyte hoitoprotokollan ohjaamin väliajoin.

Lähete: Sähköinen lähete (Weblab/ Multilab, OHJE-2013-02859)

Lähetetiedoista tulee ilmetä näytteenottoindikaatio (uusi kasvainpäily, hoidon seuranta) ja kysymyksenasettelu keskeisine kliinisine ja anamneesitietoineen (aiemmin todetun kasvaimen tyyppi ja gradus), sekä maininta hoidoista, jotka tiedetysti vaikuttavat sytologiseen tulkintaan (esim. BCG). Mahdollisen katetrin tai suolirakon olemassaolosta on aina mainittava. Aina on ilmoitettava, mitä näytteeksi on lähetetty. Lähetetietojen tulee täsmätä lähetettävien näytteiden tietoihin. Esitietoihin tulee merkitä selvästi tieto näytteen mahdollisesta tartuntavaarallisuudesta tai infektion epäilystä (esim. hepatiitti, HIV, tuberkuloosi, prionitauti).

HUOMIOITAVAA!

Sarjanäytteille (esim. kolmena peräkkäisenä aamuna otettu näyte), on tehtävät omat tutkimuspyynnöt. Näytepurkkien järjestysnumero tulee merkitä selvästi (esimerkiksi päivämäärä).

HUOMIOITAVAA!

Lähetteessä on mainittava, onko kysymyksessä katetrivirtsaa vai laskettu virtsa.

Näyteastia: Tiiviskorkkinen 100 ml näyteastia, joka sisältää 70% etanolia (50 ml) fiksaatiivina (Tarra: Virtsa/irtosolunäyte, 70 % etanoli). Fiksaatiivia on oltava vähintään näytteen tilavuuden verran. Näyteastioita voi noutaa patologian laboratorion näytteiden vastaanotosta.

Näyte: 20-100 ml, 2h rakossa ollutta virtsaa.

Potilaan valmistelu näytteenottoa varten: Virtsarakko tyhjenetään aamulla, yövirtsa ei oteta talteen. Huolellinen alapesu vedellä ja kuivaus ennen näytteenottoa parantaa näytteen laatua. Alkuvirtsa lasketaan hukkaan WC-pyttyyn ja näyte kerätään keskeyttämättä virtsasuihkua, keski- ja loppuosasta, puhtaaseen näytteenottoastiaan. Virtsaa siirretään näytepurkkiin.

Näytteen säilytys ja kuljetus: Etanoliin fiksoidut näytteet säilytetään jääkaappilämpötilassa ja toimitetaan laboratorioon huoneenlämpötilassa.

HUOMIOITAVAA!

Perättäiset näytteet voidaan toimittaa patologian laboratorioon yhdessä erässä, kun näytteitä säilytetään jääkaappilämpötilassa.

Menetelmä: Sytosentrifuugivalmiste ja Papanicolaou – perusvärjäys. Menetelmä on akkreditoitu (FINAS, T343, SFS-EN ISO 15189:2013).

- Tulkinta:** Sytologian esitarkastaja tulkitsee näytteen, joka jälkeen patologian erikoislääkäri tai vastuuhenkilön valtuuttama erikoistuva lääkäri antaa mikroskooppitutkimuksen perusteella näytteelle sytologisen diagnoosin Pariisin luokituksen mukaan ja tarvittaessa lausunnon. Myös läheteessä esitettyihin spesifeihin kysymyksenasetteluihin vastataan.
- Virhelähteet:** Jos virtsa on ollut liian pitkään rakossa, solut degeneroituvat. BCG-hoitojen aiheuttamat reaktiivisten muutosten aste on yksilöllistä, ja ne voivat aiheuttaa tulkintaongelmia.
- Tekotiheys:** ma-pe
- Tulos valmiina:** 7 arkipäivän kuluessa näytteen saapumisesta (80%). Kiireellisenä pyydetty näytteet pyritään vastaamaan nopeammin.
- Laatija, pvä:** Kirsi Hämäläinen, Satu Remes, 26.8.2020
- Hyväksyjä, pvä:** Vesa Kärjä, 31.8.2020
- Päivitetty, pvä:** Essi Ikonen, Satu Remes, 21.7.2022

Akkreditoituun pätevyysalueeseen sisältyvä toiminta on nähtävissä verkkosivuilta:
www.finas.fi - Akkreditoidut toimijat - T343.